Gemeente Wormerland

Raadsvoorstel

Vergaderdatum	9 juni 2026
Portefeuillehouder	M.C. Wit
Behandelend ambtenaar	E. van Zon/R. van Kalken/F. Frowijn
Afdeling/team	Leefomgeving/
Status	Openbaar

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027 en Jaarstukken 2025 Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Jaarstukken 2025 ODIJ;
2. Als zienswijzen aan de ODIJ kenbaar te maken dat de raad de Ontwerpbegroting 2027 van de ODIJ voor kennisgeving heeft aangenomen;
3. Als bijdrage voor 2027 aan de Omgevingsdienst IJmond het bedrag op te nemen in de gemeentelijke begroting 2027 zoals vermeld in de financiële paragraaf van dit voorstel (€ 907.559,=).

Kern van het voorstel

De Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) voert voor diverse gemeenten en de provincie Noord-Holland wettelijke milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, aangevuld met advies- en aanvullende taken. De organisatie werkt de afgelopen jaren aan een toekomstbestendige inrichting, onder meer via herijking van de financiering en de governance, met als doel de uitvoering van wettelijke taken structureel te borgen.

De Jaarstukken 2025 laten zien dat er belangrijke stappen zijn gezet in professionalisering, datagedreven werken en het wegwerken van achterstanden, met een beperkt negatief resultaat dat administratief wordt gedekt.

In de Ontwerpbegroting 2027 wordt een structurele verbetering doorgevoerd door het herstel van de balans tussen opdracht en middelen en het wegwerken van een begrotingstekort van € 1,7 miljoen. Tegelijkertijd wordt ingezet op versterking van de organisatie, innovatie en een nieuwe, transparante financieringssystematiek.

Voorgesteld wordt de Jaarstukken 2025 voor kennisgeving aannemen en de Ontwerpbegroting 2027 eveneens voor kennisgeving aannemen. Tevens wordt voorgesteld als bijdrage voor 2027 aan de

Omgevingsdienst IJmond het bedrag op te nemen in de gemeentelijke begroting 2027 zoals vermeld in de financiële paragraaf van dit voorstel.

Argumenten

Aanleiding
De Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Heemskerk, Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlem, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland, Zandvoort en Provincie Noord-Holland deelnemen.

Als regionale uitvoeringsdienst voert de ODIJ een wettelijk verplicht door gemeenten en provincie in te brengen basistakenpakket milieu uit dat betrekking heeft op vergunningverlening en toezicht en handhaving (VTH). Daarnaast adviseert de ODIJ de gemeente op het terrein van milieu. Tot slot voert de ODIJ taken uit voor de gemeente Wormerland op basis van een afgesloten Dienstverleningsovereenkomst.

De afgelopen jaren werkte de ODIJ aan een toekomstbestendige organisatie waarmee de ODIJ de deelnemers heeft meegenomen (zie ook: www.odijmond.nl/toekomstbestendig). Via een herijking van de Gemeenschappelijke Regeling en de financieringsstructuur zette de organisatie stappen om de uitvoering van de wettelijke taken op noodzakelijk uitvoeringsniveau te krijgen. Hiermee is de organisatie in staat om de opdracht met oog voor toekomstige ontwikkelingen en behoud van het niveau van haar dienstverlening, uit te blijven voeren.

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling ODIJ heeft op 8 april 2026 ingestemd met de concept-Jaarstukken en de Ontwerpbegroting 2027. De Jaarstukken worden ter kennisname aangeboden aan de raden. Verder kan de raad zienswijzen inbrengen op de Ontwerpbegroting. Hieronder wordt inhoudelijk ingegaan op deze stukken. Voorgesteld wordt de Jaarstukken voor kennisgeving aan te nemen en als zienswijzen aan de ODIJ kenbaar te maken dat de raad de Ontwerpbegroting 2027 van de ODIJ voor kennisgeving heeft aangenomen. Tevens wordt voorgesteld als bijdrage voor 2027 aan de Omgevingsdienst IJmond het bedrag op te nemen in de gemeentelijke begroting 2027 zoals vermeld in de financiële paragraaf van dit voorstel.

Jaarverslag 2025
De werkzaamheden van de ODIJ zijn vooral gericht op het uitvoeren van de 'klassieke' milieutaken voor de deelnemers. Dit wordt het basistakenpakket genoemd. Ook geeft de ODIJ in een groot aantal gemeenten uitvoering aan de overige milieutaken. Daarnaast verricht de ODIJ in verschillende gemeenten ook toezicht t.a.v. brandveiligheid, Bouw- en Woningtoezicht, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO), Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en Drank- en Horecawetgeving.

Als bijlage B2 is het Jaarverslag 2025 bijgevoegd. In dit Jaarverslag informeert de ODIJ haar deelnemers over de uitvoering van haar hierboven genoemde taken en de mate waarin de gestelde doelen zijn gerealiseerd. Het Jaarverslag bestaat uit drie onderdelen: een Publieksjaarverslag, een Bestuursrapportage en de rapportage Uitvoeringskader.

In het Publieksjaarverslag wordt per thema inzicht gegeven in de belangrijkste ontwikkelingen, projecten en programma's waaraan de ODIJ in 2025 heeft gewerkt. Enkele highlights uit dit Publieksjaarverslag zijn:

- In 2025 is een belangrijke stap gezet in het versterken van de organisatiebasis, onder meer door herijking van de financieringsstructuur en de governance.
- Achterstanden in toezicht en handhaving bij risicovolle bedrijven zijn grotendeels ingelopen door gerichte prioritering.
- Het bedrijvenbestand is geactualiseerd, waardoor beter gestuurd kan worden op risico's en programmering.
- Er is gestart met het digitaliseren van vergunningen naar uniforme checklists, wat bijdraagt aan informatiegestuurd toezicht.
- De datakwaliteit en interne sturing zijn verbeterd, onder andere door versterking van het managementteam en de werkprocessen.
- Het energietoezicht is geïntensiveerd, met extra aandacht voor de naleving van energiebesparingsmaatregelen bij bedrijven.
- Er zijn integrale controles uitgevoerd in samenwerking met ketenpartners gericht op ondermijning en veiligheid.
- De adviserende rol van de ODIJ is versterkt, met meer inzet op ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsplannen.
- Er is projectmatig gewerkt aan de verdere verduurzaming van het bedrijfsleven.
- Er is gestart met voorbereidingen voor toekomstige organisatieontwikkeling, inclusief een verkenning van samenwerkings- en fusiescenario's.

De Bestuursrapportage biedt een meer gestructureerd inzicht in de uitvoering van de opdracht, die is onderverdeeld in productgroepen zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving (milieu en bouw), advisering en projecten. Hiermee worden deelnemers periodiek geïnformeerd over de voortgang en realisatie. De Bestuursrapportage is nog in ontwikkeling is. De inzet op het versterken van de datakwaliteit en de verdere professionalisering van de planning- en controlcyclus draagt bij aan een meer transparante en adequate monitoring van de uitvoering en urenbesteding. Dit stelt de ODIJ beter in staat om tijdig bij te sturen op prioriteiten en inzet van capaciteit.

Via de rapportage Uitvoeringskader verantwoordt de ODIJ in hoeverre wordt voldaan aan de landelijke kwaliteitscriteria. Deze rapportage is tevens van belang voor het interbestuurlijk toezicht door de provincie Noord-Holland.

Jaarrekening 2025

De belangrijkste onderwerpen uit de Jaarrekening 2025 zijn:

- Het resultaat over 2025 is € 7.305,- negatief. Volgens de wettelijke bepalingen in de BBV mag de ODIJ niet meer aan onze reserves toevoegen dan maximaal het resultaat van het boekjaar. Omdat de ODIJ over 2025 een negatief resultaat kent, maar gedurende 2025 al een bedrag ad. € 1.004.067 heeft toegevoegd aan de nieuw gevormde bestemmingsreserve vrijval projectgelden, zal op de toevoeging een onttrekking moeten worden gedaan van minimaal € 7.305. Het negatief resultaat over 2025 wordt aangevuld met een onttrekking van de algemene reserve.
- In 2025 heeft er een correctie plaatsgevonden op verantwoorde rentebaten schatkistbankieren over boekjaren 2023 en 2024 op projecten. Deze rentebaten, ontvangen rente op schatkistbankieren, is ten onrechte als rentebaten geboekt. Deze baten zijn in 2025 weer toegevoegd aan het reguliere exploitatieresultaat. De rentebaten waren niet begroot.

Ontwerpbegroting 2027

Het dagelijks bestuur van ODIJ heeft ingestemd met de Ontwerpbegroting 2027. Hierin worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders omschreven.

Met de Begroting 2027 zet de ODIJ een belangrijke stap in het toekomstbestendig maken van de organisatie. De organisatie herstelt de balans tussen opdracht en de beschikbare middelen en herstelt de

scheefgroei die daarin is ontstaan tussen de deelnemers. De Begroting 2027 ODIJ herstelt ook de balans tussen de incidentele en structurele middelen. Door de inzet van extra structurele middelen stijgt het omzetvolume van de dienst met ongeveer 20% (€ 2,6 miljoen). Hiervan is € 1,7 miljoen bestemd voor de dekking van bestaande vaste kosten, waarmee ook het meerjarige begrotingstekort wordt opgelost. De omzetstijging draagt daarnaast bij aan de benodigde versterking van de organisatie. Dit vertaalt zich onder andere in een beperkte groei van de formatie (circa 7,2 fte) en in investeringen in opleiding, innovatie en bedrijfsvoering.

De ODIJ presenteert met haar begroting een nieuwe financieringssystematiek, waarbij deelnemers bijdragen op basis van alle ingebrachte taken. Dit vergroot de transparantie en maakt beter inzichtelijk wat de uitvoering per deelnemer kost en oplevert. De organisatie rekent daarbij af op basis van gerealiseerde uren, met periodieke evaluaties om de systematiek te verbeteren. Via de Kadernota bood de ODIJ haar deelnemers al de gelegenheid om hierover wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Naast de verdere versterking van de uitvoeringsorganisatie bestaat de Ontwerpbegroting uit inhoudelijke thema's die een belangrijke rol gaan spelen in 2027. Inhoudelijk richt de ODIJ zich op de verdere implementatie en optimalisatie van de Omgevingswet, de versterking van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en het inspelen op nieuwe maatschappelijke thema's. Tegelijkertijd wordt ingezet op datagedreven werken, innovatie en samenwerking met partners, onder andere via landelijke trajecten en regionale samenwerkingsagenda's.

De Begroting houdt ook rekening met externe factoren zoals arbeidsmarktkrapte, stijgende kosten en de financiële positie van deelnemers. Het toekomstbestendig borgen van de wettelijke taken van de ODIJ komt op een lastig moment. De financiële positie van de deelnemers staat richting 2027 zwaar onder druk. Dat is de reden dat de ODIJ in dit proces haar deelnemers nauwgezet heeft betrokken bij de diverse bestuurlijke keuzemomenten en keuzes. In de Ontwerpbegroting 2027 gaat de ODIJ nader in op het verzoek van verschillende deelnemers (w.o. de gemeente Wormerland) om kostenefficiency te realiseren. Op basis van een eerste analyse was het beeld dat een versterking 17 tot 21 fte nodig was om de kwaliteit en continuïteit in onze uitvoering te waarborgen. Door gezamenlijke, bestuurlijke keuzes is dit teruggebracht tot 7,27 fte. Daarmee is nadrukkelijk gezocht naar een balans tussen noodzakelijke investeringen en beheersing van kosten. Dit zorgt niet voor de gewenste besparing op de huidige begroting, maar beperkt wel de stijging van het omzetvolume. Het bestuur van de ODIJ erkent en benadrukt dat deze stijging nodig is om de dienst toekomstbestendig te maken en de opdracht ook in de toekomst goed te kunnen blijven uitvoeren.

Kanttekeningen

Juridisch- en beleidskader:

- Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- De Wet Gemeenschappelijke regelingen (WGR).
- De Gemeenschappelijke regeling ODIJ. De GR ODIJ is een openbaar lichaam met 15 deelnemers. Conform artikel 29 derde lid van de Gemeenschappelijke Regeling ODIJ kunnen de deelnemers hun zienswijze kenbaar maken t.a.v. de Ontwerpbegroting 2027 van de ODIJ.
- De Jaarstukken worden conform artikel 34b van de Wgr stuurt een gemeenschappelijke regeling vóór 30 april toegezonden naar de deelnemende gemeenten en provincie. De Wgr voorziet niet in een mogelijkheid voor deelnemers om zienswijzen in te dienen. De jaarstukken worden aan de deelnemers van de GR voorgelegd ter kennisname en maken zodoende onderdeel uit van de rapportagestructuur van de ODIJ.

- De Jaarstukken en de Begroting worden op grond van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 34) toegezonden aan Gedeputeerde Staten in het kader van het provinciaal toezicht. Daarnaast wordt de Begroting voor 15 september toegezonden aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via de daarvoor geldende informatievoorziening. Het Algemeen Bestuur van de ODIJ dient daartoe uiterlijk in juli tot definitieve besluitvorming te komen. In dat kader wordt de gemeenteraad door de ODIJ in de gelegenheid gesteld om uiterlijk vóór 2 juli 2025 een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2027.

Risico's:
Ontwikkelingen zoals arbeidsmarktkrapte en onzekerheid over toekomstige robuustheidseisen brengen risico's met zich mee bij de uitvoering van de begroting. De ODIJ beheerst deze door te investeren in goed werkgeverschap, opleiding en organisatieontwikkeling. Daarom is een opleidingsbudget van 3% en een innovatiebudget van 1% van de loonsom opgenomen. Hiermee wordt ingezet op het versterken van expertise, efficiënter en datagedreven werken, risicogericht toezicht en samenwerking. Dit draagt bij aan een transparante, effectieve en toekomstbestendige dienstverlening, passend bij maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie en leefomgevingskwaliteit.

Alternatieven:
Het niet instemmen met de Ontwerpbegroting 2027 leidt ertoe dat de bestaande financiële en organisatorische onevenwichtigheid blijft bestaan. Hierdoor nemen de risico's op achterstanden, mogelijke calamiteiten in de leefomgeving en het niet voldoen aan landelijke eisen voor omgevingsdiensten toe. Met de Ontwerpbegroting wordt juist een structureel tekort van 1,7 miljoen euro hersteld door een betere verhouding tussen incidentele en structurele middelen en het corrigeren van de scheefgroei tussen deelnemers. Alternatieven zoals het verminderen van dienstverlening of het schrappen van niet-wettelijke taken worden als geen duurzame oplossing gezien, omdat deze de kwaliteit van de leefomgeving kunnen aantasten, efficiency en expertise verminderen en mogelijk juist tot hogere kosten leiden door noodzakelijke basisoverhead.

Financiële toelichting

Het basistarief van de ODIJ voor de uitvoering van haar diensten bedraagt voor 2027 € 116,95 (in 2026 was dat: €109,55). Dit tarief is berekend op basis van de declarabele uren voor de uitvoering van taken per productgroep inclusief de kosten van de overhead. Daarnaast heeft de gewijzigde financieringsstructuur geleid tot hogere bijdragen aan de ODIJ.

De tabel op pagina 32 van de Begroting laat de GR-bijdrage zien per deelnemer. Die bestond in 2026 alleen uit de (verplichte) taken in de GR en niet uit de DVO-taken. Vanaf 2027 bestaat de GR-bijdrage uit zowel de verplichte GR-taken als uit niet verplichte taken, die alle deelnemers hebben ondergebracht in de GR zijnde een aanzienlijk deel van de voormalige DVO-taken.

2027	Verplichte taken (10.5.1)	Facultatieve taken (10.5.2)	Totaal* (10.5.3)	Projectbijdrage (indirecte lozingen/OpenWave) (10.6)
Wormerland	553.794	333.658	887.453	20.106

De gemeente heeft besloten om de stimuleringsprojecten vanaf 2027 nog maar voor de helft onder te brengen in de GR. De andere helft zullen vanaf 2027 door de gemeente zelf worden uitgevoerd, te betalen

uit de CDOK-gelden (Rijkssubsidiegelden). De helft, die wel wordt ondergebracht in de GR, wordt door de ODIJ apart gefactureerd en door de gemeente ook betaald uit de CDOK-gelden. Dit leidt tot het volgende overzicht:

2027	Totale bijdrage 2027 incl. projectbijdrage	Totale bijdrage 2026	Stijging 2027	Financiering stimuleringsprojecten uit CDOK-gelden
Wormerland	907.559	871.833	35.726	-23.000

Deze financiële effecten van zullen worden meegenomen in de gemeentelijke begroting 2027. Het gaat om een bedrag van € 907.559,= dat in de gemeentelijke begroting wordt gereserveerd als totale bijdrage aan de ODIJ in 2027. Aangezien de stimuleringsprojecten zullen worden betaald vanuit de CDOK-gelden is er dus al dekking voor het bedrag van € 23.000,=. Resteert een bijdrage aan de ODIJ van € 884.559,= uit de post: 62200 Milieubeleid algemeen, 34446 Vergoeding Omgevingsdienst ODIJmond.

Vraag	**Antwoord**
1. Heeft dit voorstel financiële consequenties?	Ja
2. Zijn de financiële consequenties incidenteel?	Nee
3. Is er sprake van een investering?	Nee
4. Dekking binnen hetzelfde budget?	Nee De bijdragen aan de ODIJ worden gedekt uit de post: 62200 Milieubeleid algemeen, 34446 Vergoeding Omgevingsdienst ODIJmond waarmee het budget DVO-bijdrage vanaf 2027 wordt samengevoegd. En deels uit de CDOK-gelden.
5a. Dekking exploitatie?	Nee
5b. Dekking reserve?	Nee
5c. Dekking voorziening?	Nee

Vraag	Antwoord
6. Volledige dekking binnen begroting?	Nee In 2025 is al in de Meerjarenbegroting meegenomen dat de bijdrage GR-deelname vanaf 2027 ten minste structureel zal toenemen met € 32.000,= [overgenomen uit raadsvoorstel Begroting 2025 ODIJ]. Mede op basis hiervan bedraagt het totaal beschikbare budget in 2027 voor de ODIJ € 862.433,=. Volgens de Begroting 2027 ODIJ is in 2027 een totale bijdrage aan de ODIJ verschuldigd van € 907.559,= (€ 884.559,= te dekken uit de post: 62200 Milieubeleid algemeen 34443 Milieudienst en € 23.000,= uit de CDOK-gelden). Dit betekent dat voor Wormerland € 22.126,= (€ 884.559,= minus € 862.433,=) wordt opgenomen in de kadernota 2027-2030 in het kader van een financiële structurele dekking.

Communicatie en vervolg

Om uw nieuwe raad op hetzelfde informatieniveau te brengen als de vorige raad, koos de ODIJ ervoor om haar deelnemers te informeren via een webinar. Zie: www.odijmond.nl/toekomstbestendig. Verder zullen de wensen en bedenkingen die uw raad indiende op de kadernota 2027 worden meegenomen bij de behandeling van de Ontwerpbegroting 2027 door het bestuur van de ODIJ.

Bijlagen

B0 Aanbiedingsbrief Ontwerpbegroting 2027 ODIJ
B1 Ontwerpbegroting 2027 ODIJ
B2a Publieksjaarverslag '2025 in woord en beeld'
B2b Bestuursrapportage jan-dec 2025
B2c Rapportage uitvoeringskader 2025
B3a Gewaarmerkte Jaarstukken 2025
B3b Accountantsverslag Jaarrekening 2025
B3c Controleverklaring Jaarrekening 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Wormerland, 19 mei 2026

de gemeentesecretaris,

E. van der Linden

de burgemeester,

A.J. Michel-de Jong

Raadsbesluit

Nr. 2026/43

De raad van de gemeente Wormerland;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 19 mei 2026
Het advies van de voorronde 2 juni 2026

Besluit

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Jaarstukken 2025 ODIJ;
2. Als zienswijzen aan de ODIJ kenbaar te maken dat de raad de Ontwerpbegroting 2027 van de ODIJ voor kennisgeving heeft aangenomen.
3. Als bijdrage voor 2027 aan de Omgevingsdienst IJmond het bedrag op te nemen in de gemeentelijke begroting 2027 zoals vermeld in de financiële paragraaf van dit voorstel (€ 907.559,=).

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Wormerland, gehouden op 9 juni 2026

de griffier,

I.P. Vrolijk

de voorzitter,

A.J. Michel-de Jong